

3. TĒMA 12. – 18. APRĪLIS

KRISTUS UN RELIGISKĀS TRADĪCIJAS

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

Mat. 23:1-7, Mat. 15:1-6, Jes. 29:13, Mat. 5:17-20, Rom. 10:3.

ATMIŅAS PANTS:

"Šī tauta godā mani ar mēli, bet viņu sirds ir tālu no manis. Tie man velti izrāda godbijību, mācīdami mācības, kas ir cilvēku pavēles." (Mat. 15:8, 9)

Džons Veslijs, metodistu draudzes dibinātājs, ir izteicis domu, ka cilvēka teoloģiju ietekmē četri faktori: ticība, saprāts, Raksti un tradīcijas. Tomēr viņš neuzskatīja, ka visas puses ir vienlīdz autoritatīvas. Viņš atzina, ka Bībele ir pamats, bet arī cilvēka personīgā ticība, spriestspējas un reliģiskās tradīcijas ietekmē to, kā tiek skaidrota Bībele. Ja Veslijs tiktu atgriezts dzīvē mūsdienās, viņš būtu šokēts, atklājot, ka daudzi mūsdienu teologi vesliešu tradīcijā (un arī citās) tagad saprātu, tradīciju un personīgo pieredzi vērtē augstāk nekā skaidro Rakstu mācību.

Šīs nedēļas tēma atklās reliģiskās tradīcijas, uz kurām rakstu mācītāji un farizeji balstīja daudzas savas mācības. Rabīni, kas sākumā bija pierakstījuši šīs tradīcijas, ļoti augstu vērtēja Rakstus, un viņiem nebija nodoma tās paaugstināt līdz Dieva Vārda līmenim. Tomēr daži no viņu dedzīgajiem mācekļiem sajauca metodi ar vēsti un, to darot, novirzīja skatu no Dieva rakstītās atklāsmes uz cilvēku tradīcijām.

Lūdzu, iepazīsties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 19. aprīlī!

Mozus krēsls

Lai gan izskatās, ka "rakstu mācītāji un farizeji" ir divas atsevišķas grupas, kas vienkārši ir saliktas kopā, visticamākais, ka rakstu mācītāji bija farizeju apakškopa (sk. Ap. d. 23:9). Farizeji kļuva redzama grupa grieķu impērijas laikā. Uzskata, ka viņi bija dievbijīgās jūdu sektas atlikums, kas pazīstams kā hasīdisms, kas palīdzēja Makabeju revolūcijā pret Grieķiju.

Vārds „farizejs” ir cēlies no ebreju vārda „paras”, kas nozīmē „atdalīt”. Laikmetā, kad daudzus jūdus lielā mērā bija ietekmējusi pagānu kultūra, farizeji uzskatīja par savu pienākumu nodrošināt, lai ikvienam jūdu vīrietim tiktu mācīts likums. Lai šo uzdevumu paveiktu, viņi izveidoja rabīnu grupu, kas burtiski nozīmē „mans lielais/izcilais” vai „mans skolotājs”.

Sakot, ka „Mozus krēslā ir apsēdušies rakstu mācītāji un farizeji”, Jēzus atzina viņu kā ļaužu skolotāju pozīcijas (Mat. 23:2, 3). Galu galā, viņi vismaz bija uzņēmušies atbildību nodrošināt, lai ļaudis saņemtu pamācības par likumiem.

Izlasi Mat. 23:1-7! Kas bija Jēzus lielākā problēma ar rakstu mācītājiem un farizejiem? _____

Lielākā daļa atsauksmju uz rakstu mācītājiem un farizejiem evaņģēlijos ir negatīvas. Pārdomājot to, ka daudzi no viņiem (bet ne visi) piedalījās Jēzus nāvē un Viņa sekotāju vajāšanās, šī negatīvā attieksme patiešām bija pelnīta. Šo grupu locekļi, šķiet, glūnēja aiz stūriem un slēpās aiz kokiem, gaidot, kad kāds pieļaus kādu kļūdu, lai viņi varētu pavērst likumu pret to. Šis farizeja tēls Rakstos ir tik bieži sastopams, ka vārds „farizejs” bieži vien tiek lietots kā sinonīms vārdam „legālists”. Dzijāk ielūkojoties šajā pantā, mēs redzam, ka Jēzus lielā problēma ar farizejiem nebija tik daudz tas, ka viņi gribēja, lai citi ievēro Mozus likumu, bet gan tas, ka viņi paši to neievēroja. Tie bija liekuļi – runāja vienu, bet darīja citu. Pat tad, kad viņi darīja pareizo, tam bija nepareiza motivācija.

Izlasi vēlreiz, ko Jēzus teica par rakstu mācītājiem un farizejiem! Kā mēs varam būt droši, ka arī nekļūstam vainīgi, ieņemot līdzīgu attieksmi? _____

Cilvēku baušļi

Lai gan rakstu mācītāji un farizeji "sēdēja Mozus krēslā", viņu autoritāte reliģiskajās mācībās bija ārpus Vecās Derības. Likums, ko farizeji izmantoja, sastāvēja no vadošo rabīnu Bībeles interpretācijām. Šīs interpretācijas nebija domātas, lai aizstātu Rakstus, bet lai papildinātu tos. Vispirms tās gāja no mutes mutē, bet vēlāk rakstu mācītāji sāka tās apkopot grāmatās.

Pirmās oficiālās rabīnu likuma publikācijas parādījās tikai 2.gs. p.m.ē beigās, kad rabīns Juda ha-Nasi publicēja Mišnu. Likumi, par kuriem ziņots Mišnā, atspoguļo aptuveni četrus rabīnu interpretāciju gadsimtus. Starp pašānā iesaistītajiem rabīniem ir daudzi, kas dzīvoja Jēzus laikā, no kuriem visievērojamākie ir Hillels un Šamajs. Arī Gamaliels, Hillela mazdēls un Pāvila skolotājs.

Izlasi Mat. 15:1-6! Kas šeit ir strīdus jautājums? Kādu kļūdu Jēzus cenšas izlabot? _____

Pirmajā tēmā mēs mācījāmies, ka rabīnu likumus sauca par „halakah”, kas nozīmē „staigāt”. Rabīniem likās, ja cilvēks staigās mazo likumu ceļos, tad viņi automātiski ievēros arī lielos likumus. Tomēr ar laiku mazie likumi sāka ieņemt galveno vietu un vēlāk jau bija grūti atšķirt tradīciju no Rakstiem.

Nešķiet, ka Jēzum būtu problēma ar to, ka farizejiem bija pašiem savi likumi. Tomēr Viņam bija problēma ar to, ka šie likumi tika paaugstināti „doktrīnu” statusā. Nevienam cilvēkam nav dota vara radīt reliģiskus ierobežojumus un paaugstināt tos dievišķā līmenī. Bet nekur nav teikts, ka ticīgo grupām būtu aizliegts radīt noteikumus, kas palīdzētu vadīt kopienas uzvedību. Praktiskas pamācības varētu lielā mērā palīdzēt cilvēkiem ievērot likumu. Tomēr šiem norādījumiem nekad nevajadzētu ļaut ieņemt paša likuma vietu.

Kādi mums, septītās dienas adventistiem, ir noteikumi, tradīcijas un ieražas, kas, kā mēs ticam, palīdz mums dzīvot uzticīgāk un paklausīgāk? Uzraksti tās un paņem līdzi uz Bībeles izpētes grupu sabatā, un pārrunājiet, kāda ir to loma jūsu ticības kopienas dzīvē! _____

Vecaju tradīcijas

Kā mēs redzējām, daži rabīni pievērsa tik lielu uzmanību noteikumiem un tradīcijām, ko viņi bija radījuši, lai palīdzētu ievērot Mozus likumu, ka viņi zaudēja izpratni par atšķirību starp abiem. Vēlāk rabīnu vārdi ieguva kanonisku statusu. Ļaudis domāja, ka tie ir tikpat saistoši kā Raksti. Visai iespējams, tad, kad rabīni sākotnēji rakstīja savus komentārus, viņiem nebija nodoma pievienot lappuses Rakstiem. Tomēr viņu uzticīgie mācekļi, domājams, uzskatīja par savu pienākumu dalīties šajās unikālajās interpretācijās ar vienkāršajiem ļaudīm.

Izlasi vēlreiz Mat. 15:1, 2! Uz kādu pantu pirmajās piecās Mozus grāmatās ir balstīta šī tradīcija? Kāda ir nozīme tavai atbildei? Sk. arī Marka :3, 4 un Mat. 15:11.

Būs ļoti grūti atrast Bībelē pantu, kas pavēlētu: "Tev būs mazgāt rokas pirms ēšanas." Tomēr tas nesamulsināja rakstu mācītājus un farizejus, kad viņi stājās pretī Jēzum, jo viņi uzskatīja, ka mācekļi pārkāpa nevis Mozus likumu, bet „vecajo paražas”. Intensitāte, ar kādu viņi uzdeva jautājumu, rada iespaidu, ka farizejiem tas bija nopietns reliģisks pārkāpums.

Veselības speciālistiem un vecākiem, iespējams, patiktu sniegt loģisku pamatojumu no higiēniskā vai psiholoģiskā viedokļa farizeju šķietamajai apsēstībai ar roku mazgāšanu. Tomēr zinātnieki uzskata, ka jautājums patiesībā bija par ceremoniālu nešķīstību. Acīmredzot farizeji bija nobažījušies par to, ka cilvēki, dodoties savās ikdienas gaitās, aizskars to, kas nav šķīsts. Līdz ar to, ja viņi ēda, nemazgājot rokas, tad apgānīja sevi ceremoniāli, aizskarot ēdienu.

Ņemot vērā faktu, ka viņi cēla apsūdzību pret Jēzus mācekļiem, mēs varam secināt, ka Jēzus pats nepārkāpa labi zināmo tradīciju (Marka 7:3). Neskatoties uz to, Viņš ļoti apzinājās, ka farizeji pārspilē sīkumus.

Izlasi Jes. 29:13! Kādi svarīgi Bībeles principi šeit ir atklāti? Kāpēc tos ir tik svarīgi atcerēties?

Cilvēku priekšraksti

„Dieva bauslības aizvietošana ar cilvēku likumiem vēl nav apstājusies. Pat kristiešiem ir priekšraksti un paradumi, kam nav labāka pamatojuma par tēvu tēvu tradīcijām. Likumi, kas balstās vienīgi uz cilvēku autoritāti, ir aizstājuši tos, kurus iecēlis Dievs. Cilvēki uzticas savām tradīcijām un godina savas paražas, ienīstot ikvienu, kas tiem cenšas parādīt, ka viņi maldās. [...] Tā saukto baznīcas tēvu autoritātes vietā Dievs mums pavēl pieņemt mūžīgā Tēva, debesu un zemes Valdnieka vārdu.” (E. Vaita „Laikmetu ilgas”, 398. lpp.)

Izlasi Mat. 15:3-6, ņemot vērā 2. Moz. 20:12, 5. Moz. 5:16, Mat. 19:19 un Ef. 6:2! Kādas divas nopietnas apsūdzības Jēzus izsaka pret farizejiem? _____

Kad farizeji uzbruka Jēzum roku mazgāšanas gadījumā, viņi sagaidīja, ka Viņš tiešā veidā atbildēs uz viņu apsūdzību. Tomēr Jēzus savā unikālajā stilā atbildēja viņiem ar pretjautājumu, kas aizveda pie jautājuma patiesās būtības. Jēzus gribēja, lai viņi saprot, ka problēma nav roku mazgāšanā vai desmitā maksāšanā, bet cilvēku standartu pacelšanā pāri dievišķajiem standartiem. Farizeji varēja nodrošināt loģisku paskaidrojumu savai pozīcijai roku mazgāšanas jautājumā. Bez šaubām, viņi noteikti arī sprieda, ka viņu līdzekļu novirzīšana Dieva lietai, nevis saviem vecākiem, bija viņu nesalīdzināmās mīlestības uz Dievu izpausme.

Lai gan farizejiem varēja būt loģisks pamatojums savai rīcībai, Dievs neprasa, lai cilvēki Viņu mīl paši pēc savas izpratnes. Labi, ka viņi bija nobažījušies par kārtību un svētu dzīvošanu, bet šīm bažām nekad nevajadzētu aizēnot Dieva gribu. Farizejiem vajadzētu atcerēties, ka 613 likumi, kas atrodami Mozus likumā, ir saskaņā, nevis pretrunā. Tomēr viņu neatlaidība, sekojot „vecāju tradīcijām”, padarīja spēkā neesošu Dieva Vārdu (Mat. 15:6), vismaz tik tālu, cik tas skāra viņus pašus. Nav šaubu, redzot sevi kā likuma sargus, viņi noteikti bija šokēti un sašutuši, izdzirdot apgalvojumu, ka patiesībā to pārkāpj, pat padarot to „neefektīvu” ar tām pašām tradīcijām, ar kurām, kā viņi domāja, viņi palīdz cilvēkiem labāk ievērot likumu!

CETURTDIENA, 17. APRĪLIS

Pārmērīga taisnība (Mat. 5:20)

Izlasi Mat. 5:17-20! Nedējas tēmas kontekstā – kā varēja saprast Jēzus brīdinājumu Mat. 5:20? Sk. arī Rom. 10:3. _____

Ja lasām vienu pašu Mat. 5:20, tad to varētu uzskatīt par aicinājumu pārspēt farizejus, tas ir, darīt to, ko viņi darīja, tikai vēl vairāk.

Bet vai tas ir tas, ko saka Jēzus? Par laimi, mums ir pieejama atbilde uz šo jautājumu. Vakardienas tēmā bija norādīts, ka rakstu mācītājiem un farizejiem nebija nekas īpašs paaugstināt tradīcijas pāri Dieva likumam. Jēzum bija jāpasaka viņiem, ka viņu rīcība patiesībā padarīja spēkā neesošu skaidro Dieva Vārdu. Pirmdienas tēmā arī bija minēts, ka, lai gan rakstu mācītāju un farizeju mācībai bija labs saturs, daudzi no viņiem dzīvoja liekulīgu dzīvi.

Ņemot vērā šo kontekstu, nav grūti ieraudzīt, ko Jēzus domāja, izsakot Savu apgalvojumu. Viņš ļoti labi būtu varējis atsaukties uz to, no kā bija brīdinājis iepriekš: „Kas atmetīs kaut vienu no šiem vismazākajiem baušļiem un tā mācīs cilvēkus, tas tiks saukts par vismazāko Debesu valstībā, bet, kas tos pildīs un mācīs, tas tiks saukts par varenu Debesu valstībā.” (Mat. 5:19) Farizeji arī bija tik ļoti pievērsušies likumiem, kam bija cilvēciska izcelsme, ka viņi acīmredzami pārkāpa Dieva likumu. Viņu taisnība bija balstīta uz viņu pašu pūlēm, un tās bija ar trūkumiem. Jesaja jau sen bija paziņojis, ka cilvēka taisnība nav nekas vairāk kā „sārņainas drānas” (Jes. 64:5).

Taisnība, ko Jēzus atbalsta, ir tāda, kas sākas sirdī. Gadījumā ar roku mazgāšanu Jēzus norādīja uz farizeju kļūdu, citējot no Jes. 29:13: „... šī tauta [..] godā mani tikai ar lūpām, bet sirds tiem tālu no manis.” Taisnība, ko Dievs meklē, ir dziļāka par redzamo darbību.

Jēzus aicina parādīt taisnību, kas pārspēj to, par ko farizeji domāja, ka tā viņiem pieder. Taisnība, kas ir pieņemama, nav iegūstama, pievelkot ķeksīti visam, kas uzrakstīts pienākumu sarakstā. To var iegūt tikai ticībā Jēzum Kristum un pieprasot sev Viņa taisnību. Tā ir taisnība, kas nāk no pilnīgas sevis pakļaušanas un no dziļas izpratnes, ka mums ir vajadzīgs Jēzus kā mūsu Vietnieks un Priekšzīme.

Izlasi Rom. 10:3! Kā šis pants palīdz mums ieraudzīt, kas ir patiesa taisnība?

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Lai iegūtu vairāk informācijas par šīs nedēļas tēmu, izlasi E. Vaitas grāmatā "Laikmetu ilgas" nodaļas "Tradīcijas" (395.-398. lpp.) un "Vai jums, farizeji!" (610.-620. lpp.). Izlasi arī Mat. 23. nodaļu!

„Lai visi, kas pieņem cilvēku autoritāti, baznīcas paradumus vai tēvu tradīcijas, ievēro Kristus vārdos izteikto brīdinājumu: "Velti tie Mani godā, sludinādami mācības, kas ir cilvēku likumi."” (E. Vaita „Laikmetu ilgas”, 398. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Kādas tradīcijas ievērojam mēs, septītās dienas adventisti? Kāpēc ir svarīgi tās atzīt par tradīcijām? Kāpēc tradīcijas ir svarīgas, un kāda ir to loma mūsu kopienas dzīvē? Kurām no tām ir universāla nozīme, un kuras ir balstītas uz vietējiem un kultūras faktoriem?

2. „Ticīgie nereti ir jāvuši ienaidniekam strādāt caur tiem tieši tai laikā, kad viņiem vajadzēja pilnīgi nodoties Dievam un Viņa darba virzīšanai uz priekšu. Pašiem neapzinoties, viņi tālu nomaldījušies no taisnības ceļa. Kopjot kritizēšanas un kļūdu meklēšanas garu, farizejisku dievbijību un lepnumu, viņi apbēdinājuši Dieva Garu un ļoti kavējuši Dieva vēstnešu darbu.” (E. Vaita „Liecības draudzei”, 9. sēj. 125. lpp.) Kā cilvēks var neapzināti nomaldīties tālu no taisnības ceļa? Ko cilvēks var darīt, lai izvairītos no iekļūšanas paštaisnos paradumos?

3. Pārdomā savas draudzes dievkalpojuma kārtību! Kāpēc tavā draudzē tā ir tieši tāda? Kāda nozīme ir katrai sadaļai (piemēram, lūgšanai, dziesmai, mācītāja lūgšanai utt.)? Ko tu vari mācīties no draudzes dievkalpojuma, kas varētu tev palīdzēt atklāt, cik daudz tradīciju ir ievijušās mūsu ticībā? Vienlaikus mums vajadzētu jautāt: vai tas, ka tā ir tikai tradīcija un nekas vairāk, ir slikti?